Lea Jylhä
MTK ry
PL 510
00101 Helsinki



Maa- ja metsätalousvaliokunta

LAUSUNTO

5.10.2026

**ASIA: HE 175/2026 VP HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE VALTION TALOUSARVIOKSI VUODELLE 2027 (PL 30, METSÄTALOUS JA MUUT LUONNONVARAT)**

**Yleistä**

Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto (MTK) ry kiittää mahdollisuudesta lausuntoon ja kommentoi seuraavaa:

YLEISTÄ:

MTK pitää myönteisenä, että talousarvioesityksessä vahvistetaan sekä metsien kasvua ja aktiivista hoitoa että vapaaehtoista metsäluonnon monimuotoisuuden turvaamista. Puuntuotannon kestävyyden turvaamiseen esitetään 38,747 miljoonaa euroa, missä lisäystä vuoden 2026 talousarvioon on 2,5 miljoonaa euroa kohdennettuna metsien terveyslannoituksen tukemiseen. Metsäluonnon hoidon edistämiseen esitetään 12,027 miljoonaa euroa, missä lisäystä on miljoona euroa kohdennettuna METSO-ohjelman toteutukseen.

Lisäykset ovat oikeansuuntaisia. Määrärahat ovat kuitenkin riittämättömiä suhteutettuna metsä-, ilmasto- ja ympäristöpolitiikassa ja -ohjelmissa (mm. Kansallinen metsästrategia, Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma, ennallistamissuunnitelma) asetettuihin tavoitteisiin ja metsänomistajiin kohdistuviin odotuksiin.

MTK korostaa, että rahoituksen tulee vastata tosiasiallista kysyntää sekä mahdollistaa rahoituspäätösten ja maksatusten ennakoitavuus. Metsänhoidon viivästyminen heikentää metsien kasvua, terveyttä ja ilmastokestävyyttä. Vapaaehtoisen suojelun rahoituksen niukkuus puolestaan hidastaa maanomistajien tarjoamien monimuotoisuudelle arvokkaiden kohteiden toteuttamista ja heikentää luottamusta vapaaehtoisuuteen perustuvaan luonnonsuojeluun.

YKSITYISKOHDAT

**Hirvieläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (30.40.41)**
Momentille esitetään myönnettäväksi 4, 4 miljoonaa euroa, josta kuitenkin vain 1,7 miljoonaa euroa käytettäväksi varsinaiseen vahinkojen korvaamiseen. Vuonna 2025 Metsäkeskus maksoi metsänomistajille hirvituhokorvauksia noin miljoona euroa, josta metsäkeskuksen arviointityön osuus oli lähes neljännes. Todellisuudessa hirvieläinten metsätaloudelle aiheuttaminen vuosittaisten vahinkojen määrä on huomattavasti tätä suurempi. Vuonna 2025 Luonnonvarakeskuksen (Luke) arvion mukaan hirvieläinten vahingoittamien taimikoiden pinta-ala oli 337 000 hehtaaria. Korvattujen hirvivahinkojen pinta-ala vuonna 2025 oli vain alle 2000 hehtaaria.

Valtaosa aiheutuneista tuhoista jää ilmoittamatta. Yhtenä syynä tähän on maastotarkastusten maksullisuus. Metsäkeskuksen maastoarvioinnin perusmaksu on 200 euroa ja perusmaksun lisäksi 1 hehtaaria ylittävältä osalta 5 hehtaariin saakka maksu on jokaiselta alkavalta hehtaarilta 185 euroa.

Arviointi tulee maksaa, vaikka tarkistettua vahinkoa ei korvattaisi. Toinen merkittävä syy on vahingonkorvausten alhainen taso. Korvausjärjestelmä tulisi uudistaa mahdollisimman pian.

Vahinkojen estämistoimenpiteisiin esitetään käytettäväksi 700 000 euroa. Taimikoissa käytetään syönninestoaineita (kuten Trico-valmistetta), hirvinauhoja sekä latvasuojuksia. Suomen riistakeskus välittää hintatuettuja syönninestoaineita. Käytännössä tuettujen syönninestoaineiden määrä ei ole vastannut kysyntää. Riistakeskus tiedotti kuluvan vuoden elokuussa, että hintatuettujen syönninestoaineiden loppumisesta. Koivun istutusmäärät ovat voimakkaassa kasvussa, mikä lisää torjunta-aineen kysyntää. Tätä määrärahaa tulisi välittömästi korottaa vähintään 1 milj. euron tasoon. On kohtuutonta, että suoraan hirvivahinkojen korvaamiseen ja vahinkojen ennakkotorjuntaan käytetään yhteensä vain puolet metsästäjiltä kerättävistä lupamaksuvaroista.

**Tuki puuntuotannon kestävyyden turvaamiseen (30.40.44)**
MTK pitää puuntuotannon kestävyyden turvaamiseen esitettyä 38,747 miljoonan euron määrärahaa tarpeellisena. Rahoituksella on varmistettava erityisesti taimikon ja nuoren metsän hoidon oikea-aikainen toteutus, metsäteiden kunto sekä suometsien kokonaisvaltainen suunnittelu. Näillä toimilla vahvistetaan metsien kasvua, puuraaka-aineen saatavuutta, hiilensidontaa, luonnonhoitoa ja metsätalouden kannattavuutta.

Valitettavasti määräraha ei ole riittävä. Puuntuotannon tukeen osoitettu määräraha on jo kahtena edellisenä vuotena loppunut kesken ja toteutuneiden töiden maksatuksia siirtynyt seuraavalle vuodelle. Kuluvalta vuodelta tulee edelleen siirtymään maksatuksia entistä enemmän vuodelle 2027, jopa noin 20 miljoonan euron edestä. Maksatusten viivästyminen ja ennakoimattomuus heikentävät järjestelmän kannustavuus ja metsänomistajien luottamusta. Määrärahojen puute myös ohjaa alan toimijoita pois METKA työlajeista.

Vuosittain siirtyvän maksuvelan syntyminen tulee estää. Määrärahoja tulisi varata vähintään 10 miljoonaa euroa lisää. Lisäksi määrärahan riittävyyttä on seurattava vuoden aikana. Jos hakemus- tai maksumäärät ylittävät talousarviossa arvioidun tason, rahoitusta on täydennettävä lisätalousarviossa välittömästi.

Pellervon taloustutkimus PTT:n elokuussa julkaiseman selvityksen mukaan puuntuotannon tuet lisäävät metsänhoidon investointeja ja tuottavat merkittäviä yhteiskunnallisia hyötyjä. Tulosten perusteella tuet lisäävät metsänhoitotoimia, parantavat pitkällä aikavälillä tuotetun puun laatua ja vahvistavat metsäteollisuuden tulevaa raaka-ainepohjaa. Samalla ne ohjaavat ottamaan huomioon ilmasto- ja monimuotoisuustavoitteita talousmetsissä. Näin hyötyjä kohdistuu koko yhteiskuntaan eikä vain metsänomistajille. Vuosittain maksetusta tuesta palautuu valtiolle metsänomistajien pääomatuloveroina, tuen lisäämästä työstä syntyvinä ansiotulo- ja yhteisöveroina sekä pidemmällä aikavälillä syntyvien kantorahatulojen pääomaverotuloina noin kaksi kolmasosaa.

**Metsäluonnon hoidon edistäminen (30.40.45)**
Metsäluonnon hoidon edistämiseen esitetään 12,027 miljoonaa euroa. Tästä ympäristötukeen arvioidaan 9,67 miljoonaa euroa, metsäluonnon hoitohankkeisiin ja kulotukseen 1,55 miljoonaa euroa sekä Helmi-ohjelman toimenpiteisiin 0,807 miljoonaa euroa

MTK kannattaa lisäyksiä, mutta pitää välttämättömänä, että METSO-ohjelman rahoitus mitoitetaan maanomistajien tarjonnan ja ohjelman tavoitteiden mukaisesti. Vapaaehtoisuus, täysi korvaus ja sujuva toimeenpano ovat hyväksyttävän luonnonsuojelun perusta. Rahoituksessa on huolehdittava sekä määräaikaisista ympäristötukisopimuksista että pysyvän suojelun hankinnoista ja korvauksista. Myös vanhojen metsien suojelu yksityismailla jää toteuttamatta, mikäli METSO rahoitus ei vastaa tarpeita. MTK korostaa, että metsien luonnonhoito ja METSO-ohjelman kautta toteutettava suojelu ovat myös keskeisiä toimenpiteitä ennallistamissuunnitelman mittavien tavoitteiden toteuttamisessa.

**Valtionapu Suomen metsäkeskukselle (30.40.46)**
Suomen metsäkeskukselle esitetään 41,254 miljoonan euron valtionavustusta. Metsäkeskuksen tehtävät metsälainsäädännön toimeenpanossa, tukien hallinnoinnissa sekä metsä- ja luontotiedon tuottamisessa ovat keskeisiä metsätalouden sujuvuudelle. Tehtävien lisääntyessä rahoituksen on

turvattava päätösten kohtuulliset käsittelyajat, laadukas neuvonta ja toimivat digitaaliset palvelut. Hallinnollista taakkaa ei tule siirtää metsänomistajille tai palveluntuottajille.

**Tuki joutoalueiden metsitykseen (30.40.47)**

Joutoalueiden metsityksen tukemiseen esitetään 4,2 miljoonaa euroa. Hallituksen esittämän lakimuutoksen mukaan metsitys palautuu tuettavaksi työlajiksi vuoden 2027 alusta. MTK pitää esitystä perusteltuna. Joutoalueiden metsitys on keskeinen osa maankäyttösektorin ilmastotoimenpiteitä, joilla vahvistetaan hiilinieluja. Samalla metsityksellä voidaan saavuttaa myös muita merkittäviä ympäristöhyötyjä.

**MTK:n esitykset**

1. Puuntuotannon kestävyyden turvaamisen määrärahaa korotetaan vähintään 10 miljoonaa ja rahoituksen riittävyyttä seurataan ja sitä täydennetään tarvittaessa lisätalousarviossa siten, ettei maksuvelkaa synny.
2. METSO-ohjelman rahoitus turvataan pitkäjänteisesti maanomistajien tarjontaa ja ohjelman tavoitteita vastaavalle tasolle.
3. Suomen metsäkeskuksen resurssit mitoitetaan kasvaviin toimeenpano-, neuvonta- ja tietopalvelutehtäviin.
4. Hirvivahinkojen korvaamiseen ja vahinkojen ennakkotorjuntaan tulee käyttää nykyistä suurempi osuus metsästäjiltä kerättävistä lupamaksuvaroista.

MAA- JA METSÄTALOUSTUOTTAJAIN KESKUSLIITTO MTK R.Y.

Lea Jylhä